UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Evaluatie van het beleid opgesteld in 2018

Evaluatie Schakelbeleid 2022

Werkgroep evaluatie schakelbeleid, mei 2022

Academische Zaken

T 020 – 525 0000
F 020 – 525 0000
www.uva.nl

Evaluatie van het beleid opgesteld in 2018

Evaluatie Schakelbeleid 2022

Datum
19 mei 2022

Opgemaakt door
Iris Bijman

Inhoudsopgave

Samenvatting....3
Aanleiding voor de evaluatie....3
Context schakelaanbod voor hbo-studenten....4
Evaluatie per beleidsaanbeveling....4
Cijfermatige analyse....11
Aanbevelingen financiën....13
Samenstelling werkgroep Evaluatie Schakelbeleid....15

Samenvatting
De beleidsaanbevelingen uit het Adviesrapport werkgroep Schakelbeleid UvA 2018 zijn grotendeels succesvol geïmplementeerd. Het huidige schakelaanbod voldoet aan de destijds gestelde randvoorwaarden. Op een aantal vlakken is nog verbetering wenselijk:

- *Er zijn weinig schakelprogramma's waarbij het mogelijk is om deze (deels) tijdens de hbo-bachelor te volgen (8 uit 31), terwijl dit zowel voor de student als voor de UvA voordeel zou kunnen opleveren;*
- *Informatie over het schakelprogramma is nog niet altijd opgenomen in de OER. De student zou altijd in de OER van de bacheloropleiding informatie moeten kunnen vinden over het inhoudelijke programma en in de OER van de masteropleiding hoe de toelating middels een schakelprogramma geregeld is;*
- *Het is administratief nog niet goed mogelijk om een overzicht te krijgen over de gehele groep schakelstudenten, zowel diegenen die als schakelstudent staan ingeschreven als diegenen die ingedaald schakelen*[1].

Gezien de stijgende studentenaantallen in zowel de schakelprogramma's als de masteropleidingen, is er een vraag naar sturingsmechanismen voor de schakelprogramma's. Een oplossing is om een capaciteitsbeperking op basis van vooraf gestelde selectiecriteria toe te passen op enkele schakelprogramma's die zonder deze mechanismen de vraag niet aan kunnen.

De cijfermatige analyse laat zien dat het aantal geregistreerde schakelstudenten in de afgelopen jaren is toegenomen. Of dit voortkomt uit een verbetering van de registratie van schakelstudenten sinds 2017 of dat er daadwerkelijk meer schakelstudenten zijn, is niet met zekerheid te zeggen. De schakelstudenten doen het goed als je kijkt naar doorstroompercentages naar de master (stabiel op 81%) en de prestaties in de master. Meer dan 80% van de schakelstudenten die na schakelen een 60 EC masterprogramma volgt, heeft na 2 jaar een masterdiploma.

De werkgroep is er voorstander van dat de schakelprogramma's rijksbekostigd worden. Zolang dit niet het geval is, is het advies van de werkgroep om de financiële compensatiemaatregel ook na 2022/2023 te continueren en om deze mee te laten stijgen met de gestegen studentgebondenkosten. Dit betekent een stijging van €1000,- per schakelstudent naar €1100,- per schakelstudent. De financiële compensatiemaatregel blijkt een belangrijke drijfveer voor faculteiten om de schakelprogramma's aan te bieden.

Aanleiding voor de evaluatie
In oktober 2018 leverde de werkgroep Schakelbeleid een adviesrapport op over het schakelen en doorstromen aan de UvA. Het adviesrapport bevatte beleidsaanbevelingen, aanbevelingen over de inrichting van schakelprogramma's en financiële aanbevelingen. De aanbevelingen en uitgangspunten zijn destijds overgenomen door het CvB en de decanen zijn gevraagd deze te implementeren.

[1] Er bestaan schakelprogramma's die tijdens de hbo- of wo-bachelor gevolgd kunnen worden (respectievelijk ingedaalde schakelprogramma's en universitaire minoren die kunnen fungeren als ingedaald schakelprogramma) en schakelprogramma's die na afronding van de bachelor gevolgd kunnen worden. Een combinatie van beide komt ook voor.

Begin 2022 evalueerde de nieuwe werkgroep Evaluatie Schakelbeleid deze beleidsaanbevelingen en de houdbaarheid van de financiële compensatiemaatregel. In dit rapport brengt de werkgroep advies uit voor 2023-2024 en verder.

De werkgroep keek naar:
• De wijze waarop opleidingen invulling hebben gegeven aan de beleidsaanbevelingen uit 2018.
• De ontwikkeling van het aantal schakelstudenten aan de UvA.
• Een nadere financiële analyse van het schakelonderwijs en de houdbaarheid van de financiële compensatiemaatregel vanuit centrale middelen in het bijzonder.

Context schakelaanbod voor hbo-studenten
Zowel landelijk als binnen de UvA is er aandacht voor de mogelijkheden die hbo-studenten hebben om een universitaire master te volgen. De Inspectie van het Onderwijs bracht in de afgelopen vijf jaar jaarlijks in kaart welke universitaire masteropleidingen toegankelijk zijn voor hbo-studenten, en via welke weg. Ook de ASVA Studentenunie heeft in dit kader het opleidingsaanbod in de masterfase van de UvA doorgelicht. De ASVA stelt onder andere dat de communicatie over een aantal schakelprogramma's tekort schiet. Pagina 10 (aanbeveling 'communicatie') gaat hierop in.

Twee faculteiten herkenden zich niet in het ASVA rapport.

- De Faculteit der Geneeskunde heeft het schakelprogramma tijdelijk stilgelegd vanwege capaciteitsproblemen in de master. Het programma wordt momenteel herzien en wordt daarna weer aangeboden. Het betreft een selectief programma met een beperkt aantal plaatsen. Het programma is ook toegankelijk voor hbo-studenten, wel moeten bepaalde vakken op vwo-niveau behaald zijn.
- De Faculteit der Geesteswetenschappen heeft in de afgelopen jaren het aanbod uitgebreid. Zij hebben momenteel 17 programma's en zijn in twee jaar van 30 naar 200 schakelstudenten gegroeid. De programma's zijn (op een na) ook toegankelijk voor hbo-studenten.

Evaluatie per beleidsaanbeveling

Hier volgt een evaluatie van alle beleidsaanbevelingen die de werkgroep Schakelbeleid in 2018 in het eindrapport opnam. In zijn algemeenheid noemde het rapport uit 2018 'De UvA zet daarom in op het versterken en uitbreiden van kwalitatief sterke schakelprogramma's.' Er werden drie redenen genoemd om in te zetten op schakelprogramma's, namelijk voor bevordering van de toegankelijkheid, diversiteit en de instroom in masterprogramma's. Het punt dat schakelprogramma's zorgen voor instroom in de master, is voor diverse faculteiten anno 2022 niet meer relevant. Zij hebben eerder een uitdaging om de masterinstroom te beheersen. Het doel moet daarom zijn om in te zetten op geschikte studenten die de master ook succesvol kunnen doorlopen, in plaats van enkel in te zetten op meer schakelstudenten. De eerste twee redenen om schakelprogramma's aan te bieden, toegankelijkheid en diversiteit, zijn nog relevant.

In het kader staat telkens de beleidsaanbeveling uit het eindrapport van 2018 met daaronder een toelichting op de huidige situatie.

Doelgroep. Schakelprogramma's zijn gericht op hbo'ers en/of wo'ers met een verwante vooropleiding en beperkte deficiënties. Desgewenst zijn er verschillende schakelprogramma's voor subdoelgroepen. *Uit: Adviesrapport werkgroep Schakelbeleid 2018*

Het aantal structurele schakelprogramma's is UvA breed toegenomen sinds 2018.

Aantal schakelprogramma's en doelgroepen	2018	2022
Hbo + wo	19	30
Alleen hbo	10	1
Alleen wo	4	6
totaal	*33*	*37*

Tabel 1: Het aantal schakelprogramma's is op basis van CROHO code. Sommige schakelprogramma's kennen meerdere tracks voor verschillende doelgroepen, maar deze zijn hier als één schakelprogramma geteld.

De belangrijkste verschuivingen in het aanbod zijn:

- De Faculteit Economie en Bedrijfskunde bood in 2018 3 schakelprogramma's aan. Dit is uitgebreid naar 7 programma's waarvan 4 alleen toegankelijk voor wo-studenten.
- De Faculteit der Geesteswetenschappen heeft het aanbod uitgebreid van 10 programma's in 2018 naar 17 programma's in 2022. Van de 17 programma's zijn er 16 zowel voor wo- als voor hbo-studenten toegankelijk.

De Faculteit Natuurwetenschappen, Wiskunde en Informatie kent nog 4 individuele maatwerk-schakelprogramma's alleen voor wo-studenten. Deze programma's zijn op maat en zijn niet meegenomen in de tabel hierboven.

Aanbieder. Het staat opleidingen vrij om het schakelonderwijs uit te besteden (bijvoorbeeld aan de Open Universiteit) of zelf te verzorgen. Een opleiding kan het schakelprogramma ook samen met een andere universiteit aanbieden.
Uit: Adviesrapport werkgroep Schakelbeleid 2018

De Faculteit der Rechtsgeleerdheid besteedt het schakelprogramma voor hbo-studenten uit aan de Open Universiteit, maar het aandeel schakelstudenten dat het schakelprogramma ook afrond is niet hoog (ongeveer een derde). Mogelijke oorzaken hiervan zijn dat de OU veel werkt met online onderwijs en zelfstudie, wat de overstap naar het academische onderwijs kan bemoeilijken. Daarnaast hebben heeft de FdR te maken met de eisen gesteld door het convenant civiel effect. De hbo-schakelstudenten volgen vrijwel allemaal een civiel-effect schakelprogramma. Het convenant schrijft voor hoeveel EC's per rechtsgebied aangeboden moeten worden, waardoor er binnen een 60 EC schakelprogramma 0 EC over blijft om te besteden aan academische vaardigheden.

De FEB heeft ingedaalde schakelprogramma's die uitbesteed zijn, dus soms wordt dit gecombineerd. De eerste jaren hebben zij veel geëvalueerd en er zijn veel stappen gezet aan de kant van de hbo-instellingen waarmee zij samenwerken. Denk hierbij aan het aannemen van gepromoveerd personeel (lectoren) en het opzetten van een apart curriculum met bijbehorende organisatiestructuur. Op deze manier hebben zij hier wel positieve ervaringen mee, maar dit is dus afhankelijk van een organisatieverandering bij de hbo-instelling..

Het geheel uitbesteden van het schakelonderwijs lijkt daarmee voor de faculteiten geen aantrekkelijke optie te zijn, tenzij het wordt gecombineerd met ingedaalde programma's.

Selectie en toelating. Er is geen bezwaar tegen een selectieprocedure voorafgaand aan een schakelprogramma in geval de selectie tot doel heeft te bepalen of een student met succes de premaster kan behalen. Succesvolle afronding van een schakelprogramma leidt tot toelating tot de beoogde master. Een uitzondering hierop zijn schakelprogramma's waarvan de beoogde master een selectieve master is (toelating tot het schakeltraject betekent niet automatisch toegang tot een selectieve master, wel tot toelating tot de selectieprocedure).
Uit: Adviesrapport werkgroep Schakelbeleid 2018

Op deze beleidsaanbeveling lijkt de grootste verschuiving te hebben plaatsgevonden. De afgelopen jaren is de roep om sturingsmechanismen om studentenaantallen te beheersen luider geworden en dit is ook terug te zien bij de schakelprogramma's.
Waar in 2018 de toelatingsprocedure vooral als doel moest hebben om te kijken of de student de premaster kan behalen, is er nu vanuit verschillende faculteiten vraag naar een selectieprocedure om de aantallen schakelstudenten beheersbaar te kunnen houden. Aangezien elke schakelstudent ook in een masteropleiding moet kunnen instromen werken de stijgende cijfers van schakelstudenten ook hierin door.

De werkgroep Evaluatie Schakelbeleid concludeert dat het mogelijk zou moeten zijn om een capaciteitsbeperking op basis van een selectieprocedure in te stellen voor een schakelprogramma, indien dit goed ingeregeld wordt. Er moeten minimaal twee selectiecriteria gesteld zijn en de procedure moet tijdig bekend gemaakt worden en in de OER vermeld staan (zie ook verderop bij 'communicatie'). Ook moet de selectie- dan wel toelatingsprocedure helder zijn voor de student na een bezoek aan de UvA website of UvA Studiegids.

Het doorstromen van een schakelprogramma naar een selectieve master gaat in de praktijk goed. Sommige faculteiten hebben de wens opnieuw te kunnen selecteren wanneer een schakelprogramma toegang biedt tot verschillende master tracks. De opleiding zorgt ervoor dat de student na afronden van het schakelprogramma altijd een master kan volgen, ook als de student niet is geselecteerd voor de selectieve master van diens voorkeur (volgens het UNL kader Toelating Master). Het is belangrijk dat de student in deze gevallen al voor de start van het schakelprogramma geïnformeerd is tot welke master het schakelprogramma in ieder geval toegang geeft en dat voor een selectieve master waarvoor het schakelprogramma toegang biedt geldt dat de toegang niet gegarandeerd is.
Soms wordt er gewerkt met voorwaardelijke toelating tot de masteropleiding, onder voorwaarde van het wegwerken van deficiënties middels het schakelprogramma. Dit kan alleen als er geen capaciteitsbeperking geldt voor de betreffende masteropleiding. Er zijn geen signalen dat studenten die een schakelprogramma hebben gedaan vervolgens niet de master van hun keuze kunnen volgen.

Gedurende of na bachelor. Een schakelprogramma is bij voorkeur (ten dele) onderdeel van een hbo- of wo bachelor. *Uit: Adviesrapport werkgroep Schakelbeleid 2018*

Ingedaald programma mogelijk	**Aantal programma's**
Nee	6
Ja, zowel voor hbo- als wo-studenten	7
Ja, alleen voor wo-studenten	23
Ja, alleen voor hbo-studenten	1
Totaal	*37*

Tabel 2: mogelijkheden om het schakelprogramma (deels) als onderdeel van de bachelor te kunnen volgen.

Het is op dit moment vaker mogelijk voor wo-studenten om hun minorruimte te benutten voor een schakeltraject dan dat dit voor hbo-studenten mogelijk is. Als reden wordt genoemd dat samenwerking met hogescholen logistiek lastig is wanneer de schakelprogramma's groter zijn dan de minorruimte (30EC), wat voor hbo-studenten meestal het geval is. Daarnaast levert aanschuifonderwijs bij het indalen rooster-technische problemen op.

Bij de FEB is deze samenwerking er wel en zij hebben ingedaalde premasters bij de HvA, de Hogeschool Rotterdam, de Hotelschool the Hague, Hogeschool Utrecht en de Breda University of Applied Sciences. Er is onderscheid tussen hbo-instellingen die het schakelonderwijs bij de FEB inkopen (HvA en HR) en instellingen die dit zelf in beheer hebben. De hbo-minorruimte wordt benut voor het volgen van een schakelprogramma wat ook mogelijk is aangezien de schakelprogramma's van de FEB voor hbo-studenten maximaal 30 EC zijn. De FdR had in het verleden een wetenschappelijk excellentietraject voor hbo-studenten, maar deze is komen te vervallen doordat de hogeschool een nieuwe samenwerking is aangegaan met de VU.
Op dit vlak valt nog winst te behalen in een betere samenwerking met de hogescholen. Ook het deels laten indalen van een schakelprogramma van meer dan 30EC levert financieel voordeel op voor de student en de UvA.

> *Omvang*. Een schakelprogramma is een zo efficiënt mogelijk traject van maximaal 60 EC. Het is aan de decaan – met het oog op financierbaarheid – om toe te zien dat een schakelprogramma niet groter is dan 60 EC.
> *Uit: Adviesrapport werkgroep Schakelbeleid 2018*

Deze beleidsaanbeveling is succesvol geïmplementeerd. Alle programma's zijn maximaal 60 EC.

Omvang	**Aantal programma's**
Minder dan of 30 EC	8
Tussen de 30 en 50 EC	19
Meer dan 50 EC	9
Afhankelijk van vooropleiding	1
Totaal	*37*

Tabel 3: omvang van de structurele schakelprogramma's.

In de regel volgen wo-studenten vaker een schakelprogramma van 30EC en volgen hbo-studenten vaker een schakelprogramma van meer dan 30EC.

> *Inhoud*. Het is aan de opleidingen zelf om de inhoud van de schakelprogramma's te bepalen, waarbij rekening wordt gehouden met de verschillende specifieke doelgroepen. Schakelprogramma's kunnen zowel een vakinhoudelijke component bevatten als andere vakken, zoals academische vaardigheden voor hbo'ers.
> *Uit: Adviesrapport werkgroep Schakelbeleid 2018*

In de regel volgen wo-schakelstudenten inhoudelijke vakken en volgen hbo-schakelstudenten zowel inhoudelijke vakken als vakken over academische vaardigheden.

De uitzondering is het schakelprogramma voor hbo-studenten van de FdR bij de OU. Zij krijgen alleen vakinhoudelijke vakken net als de wo-studenten. Hetzelfde geldt voor het schakelprogramma Fiscale Economie dat ook voor hbo-studenten toegankelijk is, maar alleen inhoudelijke vakken bevat.
Bij Communicatiewetenschap en de individuele schakelprogramma's van de FNWI voor wo-studenten krijgen de wo-schakelaars juist beiden, zowel inhoudelijke vakken als academische vaardigheden.

Aansluiting academische cultuur. Een schakelprogramma faciliteert de kennismaking van hbo-studenten met de academische cultuur.
Uit: Adviesrapport werkgroep Schakelbeleid 2018

Na het volgen van het schakelprogramma hebben de hbo-studenten kennisgemaakt met de academische cultuur van de UvA. De enige uitzondering is het eerder genoemde schakelprogramma van de FdR voor hbo-studenten, gefaciliteerd door de OU. Dit aspect wordt nog steeds gezien als cruciaal om ervoor te zorgen dat de schakelstudenten ook succesvol de masteropleiding doorlopen.

Vorm. Een schakelprogramma is bij voorkeur een afzonderlijk programma dat onafhankelijk van het reguliere onderwijs wordt aangeboden. Aanschuifonderwijs is toegestaan bij een groepsgrootte waarbij een afzonderlijk programma financieel gezien redelijkerwijs niet haalbaar is en/of in geval van een incidenteel programma.
Uit: Adviesrapport werkgroep Schakelbeleid 2018

De meeste schakelprogramma's maken een combinatie van beiden.

Vorm	**Aantal programma's**
Apart programma	6
Aanschuifonderwijs	6
Combinatie van beiden	25
Totaal	*37*

Tabel 4: de vorm waarin het schakelprogramma wordt aangeboden.

Onder een combinatie van beiden wordt ook verstaan dat binnen een schakelprogramma de hbo-studenten een apart programma volgen en de wo-studenten aanschuiven. Ook is de praktijk dat veel schakelstudenten aanschuifonderwijs krijgen, behalve het vak academische vaardigheden. Dit is het geval voor de hbo-studenten die een schakelprogramma volgen bij de FGW. De FGW biedt dit vak apart aan om de hbo-studenten een cohort te laten vormen waar zij op terug kunnen vallen wanneer zij veelal in een master van kleinere omvang instromen.

Als reden voor het aanbieden van aanschuifonderwijs wordt genoemd dat een apart programma te hoge kosten met zich meebrengt.

Doorlooptijd. Voltijd structurele schakelprogramma's worden bij voorkeur zo compact mogelijk aangeboden.
Uit: Adviesrapport werkgroep Schakelbeleid 2018

De meeste programma's hebben een doorlooptijd van tussen de 0,5 jaar en 1 studiejaar.
Gemiddeld genomen is de doorlooptijd in lijn met het volgen van 30 EC per semester.
De uitzondering hierop is het schakelprogramma van de FdR waarbij een schakelprogramma minimaal een jaar duurt.

Aantal maal deelnemen. Opleidingen hoeven een schakelprogramma slechts eenmaal per jaar tegen de wettelijk gestelde schakelvergoeding aan te bieden. Het staat opleidingen echter vrij om te bepalen of het schakelprogramma meermalen tegen de wettelijk gestelde schakelvergoeding wordt geboden of tegen een hoger tarief (als contractant) als het de eerste keer niet succesvol is afgerond.
Uit: Adviesrapport werkgroep Schakelbeleid 2018

Het merendeel van de schakelprogramma's is slechts eenmalig te volgen. Als de student het schakelprogramma niet behaalt in een jaar is het bij de FMG en bij een deel van de FEB schakelprogramma's mogelijk om als contractstudent de laatste deficiënties weg te werken. Alleen de FGW blijft de schakelvergoeding hanteren na het eerste jaar. De FEB kent daarnaast een viertal schakelprogramma's waarbij de student drie jaar niet toelaatbaar is voor de masteropleiding op basis van een premasterprogramma, als deze student het schakelprogramma niet in een jaar behaald heeft.

Kijk kritisch naar de vormgeving en omvang van schakelprogramma's: die moeten alleen gericht zijn op het wegwerken van die deficiënties die nodig zijn om de master succesvol te kunnen doorlopen. Het schakelprogramma is niet bedoeld om een hbo-diploma gelijk te trekken met een wo-bachelordiploma. *Uit: Adviesrapport werkgroep Schakelbeleid 2018*

Aan deze beleidsaanbeveling wordt voldaan.

Maak gebruik van en bekijk de mogelijkheden van het aanbieden van schakelonderwijs middels zelfstudie en online-onderwijs. *Uit: Adviesrapport werkgroep Schakelbeleid 2018*

Binnen de schakelprogramma's wordt gebruik gemaakt van online-onderwijs, maar niet meer dan in het reguliere onderwijs. Daarnaast is deze aanbeveling lastig te toetsen op dit moment doordat de afgelopen twee jaar vanwege corona onderwijs grootschalig online werd aangeboden.

De uitzondering hierop zijn opnieuw de hbo-schakelstudenten die naar de OU gaan. De ervaring hierbij is zoals eerder genoemd dat dit de overstap naar de academische cultuur van de UvA bemoeilijkt. Een andere uitzondering is het schakelprogramma Medische Informatiekunde wat uitsluitend uit online contractonderwijs bestaat[2]. De studenten maken alleen de tentamens op locatie (met mogelijke uitzondering voor schakelstudenten in het buitenland die gebruik kunnen maken van proctoring).De beleidsaanbeveling lijkt daarbij vooral relevant voor wo-studenten, maar voor die doelgroep wordt vooral gebruik gemaakt van aanschuifonderwijs.

Verken (opnieuw) inhoudelijke samenwerking binnen de faculteit, binnen de UvA, met andere universiteiten en hbo-instellingen om gezamenlijke vakken aan te bieden. *Uit: Adviesrapport werkgroep Schakelbeleid 2018*

Het gros van de vakken wordt aangeboden door de eigen bacheloropleiding.
Uitzonderingen waar wel samenwerking is, zijn:

- Het hbo-schakelprogramma van de FdR in samenwerking met de OU;
- Bij de FGW wordt samengewerkt tussen de verschillende opleidingen;
- Bij de FMG gaat het domein Pedagogiek en Onderwijswetenschappen samenwerken met de Vrije Universiteit en de Universiteit Leiden. Gezamenlijk gaan zij het schakelonderwijs voor de Educatieve Master Primair Onderwijs verzorgen waarbij de UvA het aanbod verzorgt en de VU en UL hiervoor een financiële bijdrage leveren.

Wees alert op oneigenlijk gebruik van het schakelprogramma vanuit eisen gesteld door de beroepsverenigingen. *Uit: Adviesrapport werkgroep Schakelbeleid 2018*

[2] De reden voor deze keuze is dat de faculteit het mogelijk wil maken voor schakelstudenten Medische Informatiekunde om zich door het jaar heen in te schrijven en dit is als bachelorschakelstudent niet mogelijk.

Sommige opleidingen leiden op tot een beroepenveld waarin aan bepaalde voorwaarden moet worden voldaan, zoals het Raamplan Geneeskunde, het convenant civiel effect bij de FdR en beroepseisen voor Psychologen en Pedagogen. Van oneigenlijk gebruik is geen sprake.

> *Communicatie.* Bij aanvang van het schakelprogramma moet het voor studenten duidelijk zijn wat de onderdelen zijn van het schakelprogramma en wat de doorstroommogelijkheden zijn. De werkgroep adviseert om de programma's en doorstroommogelijkheden op te nemen in de OER van de opleiding.
> *Uit: Adviesrapport werkgroep Schakelbeleid 2018*

Het schakelprogramma is nog niet overal opgenomen in de OER. In de OER van de masteropleiding kan worden vermeld hoe de toelating middels een schakelprogramma geregeld is. Het inhoudelijke programma dient in de OER van de bacheloropleiding vermeld te staan[3].

Opvallend is dat de FEB en de FNWI niet actief communiceren over de schakelprogramma's omdat zij voorzien de vraag niet aan te kunnen op het moment dat zij dit wel zouden doen. De uitdaging ligt bij hen eerder in het beheersen van de studentenaantallen. Wel is het ook voor de studenten van die faculteiten noodzakelijk om informatie over het programma te kunnen vinden, wat kan middels het goed inrichten van de OER.
Er zijn opleidingen die geen schakelprogramma aanbieden. In dat geval raadt de werkgroep aan om niet enkel op de website te vermelden dat er geen schakelprogramma is, maar om ook een korte verantwoording op te nemen waarom dit niet wordt aangeboden.

In het ASVA rapport staat dat over enkele doorstroomminoren die kunnen dienen als schakelprogramma, geen/weinig informatie te vinden is[4]. In het verlengde van de informatievoorziening via de OER raadt de werkgroep daarom aan om ook aandacht te besteden aan het vermelden van de opties om schakelprogramma's ingedaald te kunnen volgen tijdens de bachelor in de Studiegids. De werkgroep raadt aan dit te agenderen bij de hoofden Education Service Center. Het advies daarbij is om de opleidingscoördinatoren erop te wijzen dat het voor de student relevante informatie is om in de studiegids te kunnen vinden of een schakelprogramma ook ingedaald gevolgd kan worden, tijdens een hbo- of wo-bachelor.

> *Inschrijfvorm*. Een meer administratief punt is dat schakelstudenten niet altijd als zodanig in de administratie zichtbaar zijn. Dit probleem lijkt opgelost met de afspraak over inschrijfvorm van schakelstudenten. De implementatie van deze afspraak zal echter nog wat voeten in aarde hebben. De aanbeveling is om dit proces vanuit Academische Zaken te begeleiden en via GALOP te monitoren.
> *Uit: Adviesrapport werkgroep Schakelbeleid 2018*

Er zijn stappen gezet op het gebied van deze beleidsaanbeveling, maar er is zeker nog verdere verbetering nodig. De inschrijving van schakelstudenten gaat inmiddels meestal via de bachelor en alleen als een student het programma na een jaar niet behaald heeft, gaat deze soms door als contractstudent.
Daarnaast is er ook een groep studenten die ingedaald schakelt, iets dat ook wordt gestimuleerd vanuit het beleid. Op deze groep is administratief weinig zicht wat niet ten goede komt van de studentbegeleiding.

[3] Zie ook de modellen OER en de toelichting hierop
[4] Doorstromen van het Hoger Beroepsonderwijs (HvA) naar de Universiteit (UvA), ASVA, bladzijde 33

Het advies van de werkgroep is om hier een verder gesprek over te voeren in GALOP. Een maatregel die mogelijk aan de oplossing kan bijdragen is om wo-studenten die een minor volgen op het moment dat zij zich hiervoor inschrijven te vragen of zij met het volgen van die minor tot doel hebben om te schakelen. Dit zal echter niet voor elke opleiding nut hebben aangezien het soms mogelijk is om met dezelfde doorstroomminor een master aan verschillende universiteiten in te stromen.

Cijfermatige analyse

In 2018 gaf de cijfermatige analyse het volgende beeld:

> Uit de cijfermatige analyse blijkt het aantal schakelaars aan de UvA niet afneemt, zelfs is gestegen. Alleen bij FGw is een grote afname in het aantal schakelstudenten zichtbaar. Verder kunnen we concluderen dat het rendement van de schakelstudenten goed is. Ruim driekwart van alle schakelstudenten stroomt door naar een master. Daarvan behaalt gemiddeld 82% het masterdiploma. Het afstudeerrendement van schakelstudenten in de master is licht hoger dan van niet-schakelstudenten. Hieruit leidt de werkgroep af dat de huidige, inhoudelijke invulling van schakelprogramma's in grote lijnen succesvol is en een goede uitgangspositie biedt voor het nieuwe schakelbeleid.
> *Uit: Adviesrapport werkgroep Schakelbeleid 2018*

Voor de werkgroep Evaluatie Schakelbeleid is de cijfermatige analyse geüpdatet. Er is een nieuw dashboard beschikbaar met alle gegevens[5]. Samenvattend is er een toename in absolute aantallen geregistreerde schakelstudenten sinds 2017. De schakelstudenten doen het goed als je kijkt naar instroompercentages naar de master (stabiel op 81%) en de prestaties in de master. Meer dan 80% van de schakelstudenten die na schakelen een 60 EC masterprogramma volgt, heeft na 2 jaar een masterdiploma. Deze gegevens bepleiten dat het belangrijk is om het schakelaanbod te blijven aanbieden, zowel voor de student als de universiteit.
Bij deze cijfermatige analyse is een aantal belangrijke punten ter context te plaatsen:

- De analyse betreft het aantal geregistreerde schakelstudenten. Na de vorige werkgroep in 2018 zijn er stappen ondernomen om de registratie van schakelstudenten te verbeteren. Wanneer er hieronder gesproken wordt over een toename van geregistreerde schakelstudenten, kan dit dus zowel betekenen dat er daadwerkelijk meer studenten zijn die een schakelprogramma volgen, als dat er niet perse meer studenten zijn, maar deze wel beter in de systemen vermeld staan.
- In deze analyse kijken we naar de groep studenten binnen de masterfase die daarvoor een schakelprogramma hebben gevolgd. De weg die deze studenten afleggen om daar te komen is hierin niet meegenomen, maar deze weg kan divers zijn. Van wo-bachelor via een schakelprogramma naar de master, of na een hbo-bachelor via een schakelprogramma of via een ingedaald traject naar de universitaire master. Het bekijken van de gehele studieloopbaan van middelbare school tot het masterdiploma zou meer context geven aan deze specifieke groep studenten.
- Ten slotte zijn er zo'n 200 studenten per jaar die na een hbo-vooropleiding een UvA master starten, zonder dat zij bij de UvA een schakelprogramma hebben gevolgd. Het is mogelijk dat deze studenten direct instromen omdat zij voldoen aan de toelatingseisen, of dat zij ingedaald hebben geschakeld. Voor een vervolgtraject zou het interessant zijn om deze groep nader te bekijken en welke route zij precies afleggen.

[5] Zie: Schakelonderzoek_2022

De hoofdbevindingen van de cijfermatige analyse zijn:

- Het aantal geregistreerde schakelstudenten in 2021 lag UvA breed 10% hoger dan in 2017 (+112 studenten). Gemiddeld waren er in de jaren 2018 tot en met 2021 gemiddeld 1200 geregistreerde schakelstudenten. Dit is meer dan het gemiddelde van 2013 tot 2017 wat lag op 900 studenten. De ontwikkeling lijkt te zijn dat het aantal schakelstudenten toeneemt, al zijn harde conclusies niet te trekken omdat dit ook een gevolg kan zijn van verbeteringen in de registratie van studenten die wellicht eerder niet zichtbaar waren in het systeem.
- De schakelstudenten zijn in 2020 iets minder geconcentreerd bij de FMG en de FEB dan voorheen. In 2017 was bijna 90% van de geregistreerde schakelstudenten bij een van deze twee faculteiten te vinden. In 2020 is dit gedaald naar 78%, mede door een toename van geregistreerde schakelstudenten bij de FGW en FdR. Bij de FdR gaat dit uitsluitend om wo-schakelstudenten aangezien de hbo-schakelstudenten die bij de OU schakelen, niet bij de FdR geregistreerd staan.
- Het instroompercentage van schakelstudenten die een master instromen is UvA breed de afgelopen zes jaar stabiel rond de 81%. Tussen faculteiten zit verschil waar bij de FEB 91% instroomt naar een FEB master en bij de FdR 58%.
- Het percentage van de totale masterinstroom dat instroomt middels een schakelprogramma, is UvA breed toegenomen ten opzichte van het vorige rapport. In 2018 lag dit percentage op 11%. In academisch jaar 2019/2020 maken de schakelstudenten 13% uit van de totale masterinstroom.
- De samenstelling van de populatie schakelstudenten is nagenoeg gelijk gebleven. Ongeveer de helft heeft een hbo-diploma (48%), een kwart een wo-diploma (24%) en 14% een buitenlands diploma. Bij de overige schakelstudenten is de vooropleiding veelal onbekend.
- Gemiddeld haalt 83% van de schakelstudenten die een 60 EC master volgen, binnen 2 jaar een diploma. Dit percentage is vergelijkbaar met het gemiddelde uit 2017 (toen dit 82% was). De schakelstudenten doen niet langer over de master dan studenten die vanuit de eigen bachelor zijn ingestroomd.
- De schakelstudenten hebben in de master een hoger rendement dan de masterstudenten die van de eigen bacheloropleiding komen. Daarbij moet de kanttekening gemaakt worden dat dit ook geldt voor buitenlandse studenten, studenten met een wo-bachelor van een andere universiteit en hbo-studenten die zonder schakelprogramma kunnen instromen.

Andere opvallende zaken:

- Bij de FEB is in 2021 een daling van het aantal geregistreerde schakelstudenten te zien (eind 2020 waren er 502 schakelstudenten, versus feb 2021 302 schakelstudenten). Dit is te verklaren door het instellen van een capaciteitsbeperking. Kijkend naar de samenstelling neemt vooral het aantal hbo-schakelstudenten af (van 305 in 2020 naar 136 in 2021). Het aandeel wo-schakelstudenten en buitenlandse schakelstudenten lag bij de FEB altijd al lager dan de hbo-studenten en lijkt redelijk stabiel te blijven.
- De FGW is sterk gegroeid over de hele linie vanaf 2019 met meer instroom in de schakelprogramma's vanuit zowel hbo, wo als het buitenland. Dit is een gevolg van uitbreiding van het aanbod. Waar de FGW in 2019 nog 34 schakelstudenten had, was dit in 2021 gestegen tot 202 geregistreerde schakelstudenten.
- De FNWI is stabiel vanaf 2017. De samenstelling van de schakelstudenten is ook stabiel waarbij het aandeel schakelstudenten uit het hbo meer dan drie kwart is.

	Master instroom (60EC programma)			% diploma na 2 jaar		
Vooropleiding	**17/18**	**18/19**	**19/20**	**17/18**	**18/19**	**19/20**
BA eigen faculteit	1.614	1.499	1.602	74%	74%	74%
WO vooropl. Elders	1.825	1.508	1.600	84%	78%	79%
Schakel eigen faculteit	690	690	654	88%	89%	83%
HBO	244	168	183	81%	80%	78%
Buitenlands	302	928	890	64%	85%	84%
Overig	53	20	20	79%	60%	65%
Totaal	**4.728**	**4.831**	**4.949**	**80%**	**80%**	**79%**

Tabel 1: samenstelling van de master instroom UvA breed en het nominaal + 1 rendement van deze groepen studenten. UvA Data, peildatum 13 april.

Aanbevelingen financiën

In 2018 is in kaart gebracht wat de vergoedingen voor schakelonderwijs voor faculteiten zijn en hoe dit zich verhoudt tot de opbrengsten. Dit is destijds weergegeven door middel van onderstaande tabellen die zijn overgenomen uit het adviesrapport van de werkgroep uit 2018.

Tabel 8. Overzicht vergoedingen voor schakelonderwijs voor faculteiten bij schakelen (collegejaar 2017-2018)

	Na hbo- of wo-bachelor*	Tijdens UvA bachelor^	Tijdens hbo bachelor aangesloten bij KOM-regeling#
Schakelprogramma tot 30 EC	€1003	Max. €2834	Max. €2100
Schakelprogramma tot 60 EC	Max. €2006	Max. €5669	Max. €4200

* Wettelijk vastgestelde schakelvergoeding (€ 33,43 per EC)

^ Op basis van UvA allocatiemodel (94.34€ per EC, bekostigingsfactor van 1)

Op basis van de KOM-regeling (70€ per EC)

Tabel 9. Indicatie van kosten voor schakelprogramma's

	30 EC	60 EC
Range van €0-€100 per studiepunt*	€0-€3000**	€0-€6000**
Studentgebonden kosten#	ca. € 1.000	ca. € 1.000
Overige kosten	Pm	Pm

* Indicatief op basis van globale doorrekening

**De docentkosten voor aanschuifonderwijs zijn op 0€ gezet. Een structureel schakelprogramma dat geheel uit aanschuifonderwijs bestaat, komt alleen bij FGw voor i.v.m. het geringe aantal schakelstudenten.

#per ingeschreven student ingeschreven op 1 oktober.

De werkgroep heeft deze indicaties van vergoedingen en baten tegen de huidige niveaus besproken en concludeert dat dit in lijn ligt met de conclusie in 2018: de schatting is ruim en gaat voor een 30 EC programma uit van €0,- in geval van aanschuifonderwijs, tot €3000,- per

schakelstudent in het geval van een apart programma. Dit is zo'n €100,- per studiepunt. Dit betreft de directe docentkosten. Van de totale kosten (ondersteunend personeel, materiele kosten ed.) was geen schatting te geven.

Daarnaast heeft de werkgroep gekeken naar de financiële compensatiemaatregel voor schakelstudenten die in 2018 in het leven geroepen is:

> Om bestaande schakelprogramma's te behouden en toekomstige te kunnen ontwikkelen, pleit de werkgroep ervoor om opleidingen een financiële tegemoetkoming te bieden in de vorm van 1000€ per schakelstudent. Het voorstel is om deze tegemoetkoming à 1 miljoen (1000 studenten x 1000 € op basis van de huidige situatie) te bekostigen uit de centrale beleidsmiddelen.
> Daarnaast adviseert de werkgroep het College van Bestuur met klem om – in samenspraak met de VSNU en andere universiteiten – het bekostigingsprobleem van het schakelonderwijs nogmaals aan te kaarten bij het ministerie van OCW en te blijven lobbyen voor een vorm van Rijksbekostiging voor schakelprogramma's.
> *Uit: Adviesrapport werkgroep Schakelbeleid 2018*

Deze financiële analyse is door de werkgroep Evaluatie Schakelbeleid geüpdatet. Samenvattend is het advies van de werkgroep om de financiële compensatiemaatregel ook na 2022/2023 te continueren en om deze mee te laten stijgen met de gestegen studentgebondenkosten naar het niveau van 2023. Dit betekent een stijging van €1.000,- per schakelstudent naar €1.100,- per schakelstudent. Dit betekent dat het budget dat hiervoor wordt gereserveerd, verhoogd moet worden naar circa M€ 1,25 bij begroting 2013. FP&C adviseert om de hoogte van de financiële compensatieregel per student vast te zetten voor vier jaar, tot en met 2026. En ook in 2026 weer te kijken naar de noodzaak van de compensatieregel en een advies over eventuele verlenging na 2026 aan het College van Bestuur voor te leggen.
Daarnaast is ook deze werkgroep van mening dat het schakelonderwijs idealiter weer rijksbekostigd wordt waarmee een dergelijke maatregel niet meer nodig zou zijn.

Hoofdbevindingen financiële analyse

Diverse faculteiten geven aan dat wanneer de financiële compensatiemaatregel niet gecontinueerd wordt dan het voortbestaan van diverse schakelprogramma's op de tocht staat. De financiële compensatiemaatregel is bij de FGW mede aanleiding geweest om het aanbod schakelprogramma's uit te breiden.
De compensatiemaatregel is ingesteld als tegemoetkoming voor de vaste dienstverlening die wordt doorbelast aan de faculteiten voor elke schakelstudent. Tabel 2 laat zien dat deze kosten de afgelopen jaren gestegen zijn. Ook voor 2023 zullen de kosten verder toenemen, waardoor de werkgroep bepleit om de compensatie evenredig te laten meestijgen. Die noodzaak en hoogte van de compensatie kan worden beoordeeld op het moment dat er wijzigingen plaatsvinden in de rijksbekostiging van de schakelstudenten en als er bijvoorbeeld wijzigingen plaatsvinden in de interne doorbelasting van diensten, SLA-proces en -tarieven.

Vaste dienstverlening tarief per student		**Tarief in begroting**			
		2019	**2020**	**2021**	**2022**
Onderwijs- en onderzoeks-diensten	ICTS	126,16	137,51	138,36	179,68
CSA	AC	152,12	160,02	168,10	164,06
Faciliteiten	FS	77,18	80,03	77,64	84,22
Digitaal toetsen	FS	10,01	8,95	8,95	11,89
Communicatie	BC	146,50	146,50	135,00	140,50
Studievoorz.	StS	274,54	280,67	269,87	272,47

Studiecentra	UB	280,25	300,03	292,40	307,75
Totaal		**1.066,76**	**1.113,71**	**1.090,32**	**1.160,57**

Tabel 2: Vaste dienstverlening tarief per student van 2019 t/m 2022

Voor sommige opleidingen brengen schakelstudenten ook inkomsten met zich mee als deze studenten vervolgens een masteropleiding instromen, maar gezien de algehele stijging in studentenaantallen zijn er ook diverse opleidingen die geen tekort (of juist een capaciteitsprobleem) hebben in de master. Voor hen is dit argument niet relevant.
Wanneer er rijksbekostiging zou zijn, krijgen de faculteiten een rijksbijdrage per studiepunt en, afhankelijk van de inrichting, wellicht ook per diploma. Dit heeft de voorkeur en zou ook administratief gemakkelijker zijn dan de huidige constructie.

Ook vanuit financieel oogpunt kan het aantrekkelijk zijn om studenten ingedaald te laten schakelen. Dit geldt zowel voor de student zelf als voor de faculteiten. Voor opleidingen blijken echter de personele-, roostertechnische- en praktische aspecten aan het indalen zwaarder te wegen dan de financiële aspecten.

Samenstelling werkgroep Evaluatie Schakelbeleid

De werkgroep Evaluatie Schakelbeleid bestond uit de volgende personen:

Afdeling	**Persoon**	**Functie**
Juridische Zaken	Ellen Rijnders	Senior jurist Juridische Zaken
Programma Onderwijslogistiek	Sarah Kobus	Proces- / Informatieanalist Onderwijslogistiek
Academische Zaken	Iris Bijman (secretaris)	Beleidsmedewerker onderwijs
Centrale Studentenraad	Sara Kemper	
Bureau communicatie	Leontine de Klerk*	Interne communicatie
FGW	Dirk van der Meulen	bedrijfsvoerder van de Graduate School of Humanities
FMG	Andries van der Ark	GS directeur POW
FNWI	Kees van Wensen	Beleidsmedewerker onderwijs
FdR	Myrthe van Amstel	Beleidsmedewerker onderwijs
FEB	Mark van der Veen (voorzitter)	Onderwijsdirecteur van de Amsterdam Business School
AMC	Hanneke Lips	Stafadviseur
ACTA	Geerling Langenbach	Opleidingsdirecteur bachelor